

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

**Onderwijsinspectie**

Hendrik Consciencegebouw  
Koning Albert II-laan 15  
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be  
www.onderwijsinspectie.be

---

**Verslag over de doorlichting van Centrum voor Volwassenenonderwijs Brussels Education Center te ELSENE**

---

|                                             |                                                                        |
|---------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| Hoofdstructuur                              | volwassenenonderwijs                                                   |
| Instellingsnummer                           | 32383                                                                  |
| Instelling                                  | Centrum voor Volwassenenonderwijs Brussels Education Center            |
| Directeur                                   | Jeanine BILLENS                                                        |
| Adres                                       | Pleinlaan 2 VUB - Lokaal D 1.33 - 1050 ELSENE                          |
| Telefoon                                    | 02-629.39.08                                                           |
| Fax                                         | 02-629.38.52                                                           |
| E-mail                                      | info@cvo-bec.be                                                        |
| Website                                     | www.cvo-bec.be                                                         |
| Bestuur van de instelling                   | V.T.I.                                                                 |
| Adres                                       | Pleinlaan 2 V.U.B. lokaal D 1.33 - 1050 ELSENE                         |
| Scholengemeenschap                          | BruCoVo vzw                                                            |
| Adres                                       | Priemstraat 53_22 - 1000 BRUSSEL-STAD                                  |
| Dagen van het doorlichtingsbezoek           | 04-11-2013; 05-11-2013; 06-11-2013; 07-11-2013; 08-11-2013; 12-11-2013 |
| Einddatum van het doorlichtingsbezoek       | 12-11-2013                                                             |
| Datum bespreking verslag met de instelling  | 12-12-2013                                                             |
| Samenstelling inspectieteam                 |                                                                        |
| Inspecteur-verslaggever                     | Dirk Fiers                                                             |
| Teamleden                                   | Els Van Raemdonck, Geert Polfliet, Hilde De Rijbel, Dirk Lambrechts    |
| Deskundige(n) behorend tot de administratie | nihil                                                                  |
| Externe deskundige(n)                       | nihil                                                                  |

## INHOUDSTAFEL

|                                                                                                |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>INLEIDING.....</b>                                                                          | <b>3</b>  |
| <b>1 SAMENVATTING.....</b>                                                                     | <b>5</b>  |
| <b>2 DOORLICHTINGSFOCUS .....</b>                                                              | <b>6</b>  |
| 2.1 Opleidingen in de doorlichtingsfocus .....                                                 | 6         |
| 2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....                        | 6         |
| <b>3 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING? .....</b>                             | <b>7</b>  |
| 3.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden? .....                                    | 7         |
| 3.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?.....                                 | 7         |
| 3.1.1.1 Nederlands tweede taal richtgraad 3, Nederlands tweede taal richtgraad 4 .....         | 7         |
| 3.1.1.2 Engels richtgraad 2.....                                                               | 9         |
| 3.1.1.3 Frans professioneel bedrijfsgericht RG2, Frans professioneel bedrijfsgericht RG3 ..... | 11        |
| 3.1.1.4 Italiaans richtgraad 1.....                                                            | 13        |
| 3.1.1.5 Spaans richtgraad 1, Spaans richtgraad 2 .....                                         | 15        |
| 3.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'? .....       | 18        |
| 3.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden? .....                          | 18        |
| 3.2 Respecteert het centrum de overige reglementering? .....                                   | 18        |
| <b>4 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT? .....</b>                                         | <b>20</b> |
| 4.1 Leerbegeleiding .....                                                                      | 20        |
| 4.2 Evaluatiepraktijk.....                                                                     | 21        |
| <b>5 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM .....</b>                                                 | <b>23</b> |
| <b>6 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM .....</b>                                             | <b>26</b> |
| 6.1 Wat doet het centrum goed? .....                                                           | 26        |
| 6.2 Wat kan het centrum verbeteren? .....                                                      | 26        |
| 6.3 Wat moet het centrum verbeteren? .....                                                     | 26        |
| <b>7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN .....</b>                                     | <b>27</b> |
| <b>8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....</b>                                | <b>27</b> |

## INLEIDING

### De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of het centrum

1. de onderwijsreglementering respecteert,
  2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
  3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door het centrum,
3. het algemeen beleid van het centrum.

### Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam het gehele centrum aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be).

### Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in het centrum een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen  
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opleidingen.  
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - het onderwijsaanbod
    - de uitrusting
    - de evaluatiepraktijk
    - de leerbegeleiding.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door het centrum na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of het centrum voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt het centrum voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt het centrum om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt het centrum de doelen en gaat het centrum dit na?
  - ontwikkeling: heeft het centrum aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van het centrum aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

**Het advies**

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van het centrum. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van het centrum of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen als het centrum binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of het centrum de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

**Tot slot**

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van het centrum de ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van het centrum het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van het centrum of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

Het centrum mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

[www.onderwijsinspectie.be](http://www.onderwijsinspectie.be) en [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be)

# 1 SAMENVATTING

Het CVO Brussels Education Center (BEC) wordt bestuurd door de vzw Volwassenenonderwijs Talen en Informatica van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel. CVO BEC is één van de grootste centra van Vlaanderen. Het zit met zijn hoofdvestiging ingebed in de campus van de Vrije Universiteit Brussel. Daarnaast wordt er les gegeven in zes vestigingen die verspreid liggen over het zuidoostelijk deel van de Brusselse agglomeratie. Het centrum heeft zich gespecialiseerd in taalopleidingen op het niveau secundair volwassenenonderwijs (SVWO). Het doorlichtingsteam onderzocht acht opleidingen uit drie verschillende studiegebieden die samen het volledige aanbod van het centrum uitmaken, met name Nederlands tweede taal (NT2), Talen richtgraden 1&2 en Talen richtgraden 3&4.

Uit de vaststellingen van de doorlichting blijkt dat, op één na alle onderzochte opleidingen voldoen aan de kwaliteitseisen van de overheid. Bij de moderne vreemde talen worden de leerplandoelstellingen bereikt en voldoet het beheersingsniveau aan de verwachtingen. Dat wordt mee bevorderd door het inzetten van de prima didactische uitrusting. Enkel in de opleiding Engels richtgraad 2 worden in een beperkt aantal modules Threshold 4A de onderwijsdoelstellingen niet bereikt. Het centrum organiseert deze modules voor een groep cursisten met een specifieke leervraag en beperkt daarbij het onderwijsaanbod en de evaluatie tot slechts één of twee vaardigheden. De cursisten ontvangen hier onterecht een deelcertificaat.

De opleidingen Nederlands als Tweede Taal richtgraad 3 en 4 zijn kwaliteitsvol. Het onderwijsaanbod is in sterke mate gericht op de leerplandoelen. De leerkrachten gebruiken werkvormen waarbij de cursisten uitgedaagd worden om het Nederlands te gebruiken en de vaardigheden te oefenen. Wat betreft de evaluatiepraktijk is er een verantwoorde keuze voor een portfoliomethodiek. Deze methodiek is volop in ontwikkeling en kan voor bepaalde vaardigheden nog beter afgestemd worden op de leerplandoelen en de tekstenmerken.

De leerbegeleiding is kwaliteitsvol en vormt een onderdeel van een breed zorgbeleid dat als een voorbeeld van goede praktijk kan gelden. Het centrum heeft de doelstellingen van zijn zorgbeleid duidelijk omschreven en concreet gemaakt in de vorm van een draaiboek. Het zorgteam en het Agorateam brengen de cursistenbegeleiding in de praktijk in nauwe samenwerking met de directie en het administratief personeel. De resultaten van het zorgbeleid worden nauwkeurig opgevolgd en op basis van die informatie worden de afspraken en procedures geregeld bijgestuurd. De kwaliteitscirkel wordt hier met succes toegepast.

Ook het evaluatiebeleid wordt grondig aangepakt tijdens de voorbije schooljaren, waarbij er constant voor verbetering en updates werd gezorgd. De werkgroep evaluatie heeft zich tot doel gesteld de kwaliteit van de cursistevaluaties gevoelig te verbeteren. Door de ontwikkeling van een zeer waardevol draaiboek, het aanreiken van tips en voorbeelden en de blijvende investering in professionalisering slaagt het centrum in grote mate in zijn opzet. Op enkele punten is nog ruimte voor verbetering, maar het is duidelijk dat de evaluatiepraktijk evolueert in de richting van toenemende kwaliteit.

Bovenstaande processen getuigen van een structurele aandacht voor kwaliteitsbewaking. Dat is in de eerste plaats de verdienste van het directieteam dat gekenmerkt wordt door een sterk en daadkrachtig leiderschap. Het beleid van het centrum krijgt vanuit een duidelijke missie en visie concreet vorm in een beleids- en actieplan dat samen met een communicatieplan, een crisisplan en een financieel plan deel uitmaakt van het schoolwerkplan. De besluitvoering gebeurt in grote mate binnen het directieteam wat gezien de schaalgrootte van het centrum wellicht het meest doeltreffend is. De inbreng van het personeel is naast de wettelijk verplichte overlegstructuren, verzekerd door hun betrokkenheid bij diverse werk- en vakgroepen.

Ondanks het tekort voor een beperkt aantal modules Threshold 4A van de opleiding Engels richtgraad 2 is het sterk leidinggevend vermogen de belangrijkste reden om de doorlichting af te ronden met een gunstig advies betreffende de erkenningsvoorwaarden. Het doorlichtingsteam heeft het volste vertrouwen in de bereidheid van de centrumleiding om het tekort op korte termijn weg te werken zodat er niet langer sprake is van een inbreuk tegen de regelgeving en de doelstellingen van de opleiding worden bereikt.

## **2 DOORLICHTINGSFOCUS**

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opleidingen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

### **2.1 Opleidingen in de doorlichtingsfocus**

#### **Nederlands tweede taal**

Nederlands tweede taal richtgraad 3

Nederlands tweede taal richtgraad 4

#### **Talen richtgraad 1 en 2**

Engels richtgraad 2

Frans professioneel bedrijfsgericht RG2

Italiaans richtgraad 1

Spaans richtgraad 1

Spaans richtgraad 2

#### **Talen richtgraad 3 en 4**

Frans professioneel bedrijfsgericht RG3

### **2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus**

#### **Onderwijs - Begeleiding**

Leerbegeleiding

#### **Onderwijs - Evaluatie**

Evaluatiepraktijk

### 3 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

#### 3.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?

##### 3.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opleidingen het volgende op.

##### 3.1.1.1 Nederlands tweede taal richtgraad 3, Nederlands tweede taal richtgraad 4

###### Voldoet

De onderwijsdoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. Het onderwijsaanbod is in sterke mate gericht op de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk is voldoende betrouwbaar en valide. De leerkrachten hebben aandacht voor attitudes en strategieën.

###### Outputgegevens

*Leerprestaties*

*Leerloopbaan*

*Outcomes*

*Tevredenheid*

Volgens de gegevens waarover het centrum beschikt, neemt ongeveer 80% van de cursisten van richtgraad 3 en richtgraad 4 deel aan de examens. De grote meerderheid van deze cursisten behaalt het certificaat. Het centrum levert inspanningen om de participatiegraad aan de examens te verhogen door aandacht te besteden aan cursistenzorg en door een transparant evaluatiebeleid te voeren.

Cursisten in de hogere richtgraden zijn gemotiveerd en er is dan ook een groot cursistenbehoud. De meerderheid van de cursisten stroomt door naar een volgende module.

De feedback van de cursisten NT2 is overwegend positief. Kritische opmerkingen van cursisten worden gekaderd en leiden waar nodig tot haalbare bijstellingen.

###### Onderwijsaanbod

*Volledigheid*

*Evenwicht*

*Doelmatigheid*

*Beheersingsniveau*

*Samenhang*

In het voltijds contactonderwijs gebruiken de leerkrachten handboeken. Ze vullen het aanbod uit de handboeken aan met eigen materiaal. Het onderwijsaanbod is interactief en communicatief en het lesmateriaal is in overeenstemming met de tekstenmerken vermeld in de leerplannen. Via een studieplanner of werkplanner wordt de koppeling gemaakt met de leerplandoelen. Dit is een waardevol document dat garanties biedt voor de volledigheid en het evenwicht van het aanbod. De leerkrachten hebben ruime aandacht voor strategieën en attitudes. Cursisten worden gestimuleerd om zowel leer- als communicatiestrategieën toe te passen. Ze reflecteren over het eigen werk, stellen zich open, flexibel en verdraagzaam op en werken autonoom aan de verruiming van de eigen taalbeheersing.

In de modules gecombineerd onderwijs gebruiken de leerkrachten eigen materiaal. Zoals in het voltijds contactonderwijs is het aanbod interactief en communicatief. Het gebruikte leerplatform is nog volop in ontwikkeling. Er zijn kansen om creatief taalgebruik te stimuleren via aangepaste oefeningen. Een overaanbod aan oefeningen ondersteunende kennis is een mogelijke valkuil. De leerkrachten gebruiken doelmatige werkvormen die erop gericht zijn om het taalgebruik bij de cursisten te activeren. Erg waardevol zijn de extra-murosactiviteiten waarbij cursisten in contact komen met authentiek en gevarieerd taalgebruik. Leerkrachten dienen erop toe te zien dat de aandacht voor taalpurisme en idiomatisch taalgebruik en het gebruik van foutenlijsten beperkt blijven en steeds functioneel worden aangewend.

###### Onderwijsorganisatie

*Organisatie curriculum*

*Samenstelling klasgroepen*

De cursussen worden aangeboden tijdens voormiddagen en avonden en in gecombineerd onderwijs. Op een enkele uitzondering na is er één lesmoment per week. Voor het gecombineerd onderwijs is er één contactmoment elke twee weken.

De cursussen gecombineerd onderwijs worden georganiseerd met een gelijktijdig

aanbod van een mondelinge en schriftelijke module. Dankzij zelfontwikkelde niveautoetsen krijgen cursisten een goede niveaubepaling. De samenstelling van de klasgroepen is weloverwogen. Het centrum houdt rekening met de wensen van cursisten met betrekking tot plaats en tijd van de cursus.

**Uitrusting**  
*ICT  
 Inzet uitrusting  
 Leermiddelen*

Het centrum beschikt over voldoende uitrusting voor een kwaliteitsvolle onderwijspraktijk. Het gebruik van multimedia is ingeburgerd en wordt door cursisten gewaardeerd. Leerkrachten wisselen materiaal met elkaar uit via een digitale materialenbank.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht  
 Volledigheid  
 Beheersingsniveau  
 Transparantie  
 Feedback*

Taaloverschrijdend en aangestuurd door de werkgroep evaluatie werkt het centrum aan een portfoliomethodiek. Hiervoor baseert het centrum zich op het Europees portfolio. Het deel 'Taaldossier' van het portfolio bevat de eigenlijke evaluatie. Dit is een volledige en evenwichtige procesevaluatie met veel aandacht voor remediëring. Bij de tussentijdse evaluatie krijgen de cursisten voor een aantal rubrieken een beoordeling en gerichte feedback. Voor 'luisteren' en 'lezen' is er geen rubricering en formuleert de leerkracht algemene opmerkingen. Bij de productevaluatie of eindevaluatie brengen de leerkrachten alle evaluaties samen en wordt de vaardigheid globaal beoordeeld aan de hand van dezelfde rubrieken als bij de tussentijdse evaluatie. Opnieuw is dit voor 'lezen' en 'luisteren' minder uitgewerkt. De eindevaluatie wordt afgesloten met een evaluatiegesprek, waarbij sterke punten en verbeterpunten van de cursist besproken worden.

Het centrum werkt doelgericht aan de kwaliteit van de evaluatiepraktijk. Het brengt op een transparante manier de competenties van de cursist in kaart en via procesevaluatie krijgen cursisten gerichte feedback. De gehanteerde rubricering voor schrijven en spreken kan nog beter afgestemd worden op de leerplandoelen en de tekstenmerken vermeld in de leerplannen. Ook de cesuurbepaling bij het geven van punten is nog een werkpunt. Voor schrijven wordt er al gewerkt met een bovennorm. Voor spelling is de cesuurbepaling duidelijk uitgewerkt. In het gecombineerd onderwijs is er voor schrijven een kwaliteitsvolle scorewijzer met per rubriek descriptoren voor de verschillende scores. Ook de minimumdoelstellingen worden in dit document aangeduid. Dit is een element binnen de evaluatiepraktijk dat zeker navolging verdient.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief  
 Curatief*

Het zorgbeleid en de organisatie van de leerbegeleiding zijn sterke punten van het centrum. Cursisten NT2 maken gebruik van de mogelijkheden die het centrum voorziet. In NT2 richtgraad 3 en 4 blijft dit eerder beperkt omwille van de goed uitgebouwde formatieve procesevaluatie. Via deze evaluatie detecteren leerkrachten snel voor welke vaardigheden of kennis de cursist uitvalt en kan er doelgericht geremedieerd worden. Een belangrijk element van preventieve leerbegeleiding zijn de niveautoetsen waardoor cursisten een niveau / groep toegewezen krijgen dat overeenstemt met hun mogelijkheden.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Overleg  
 Vorming*

In het centrum is er heel wat vakdidactische expertise aanwezig die ook aangewend wordt voor interne deskundigheidsbevordering. De combinatie van jonge leerkrachten en meer ervaren leerkrachten zorgt voor een waardevolle dynamiek. Via informele en formele overlegkanalen is er aandacht voor ontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Vooral de evaluatiepraktijk kreeg de laatste tijd veel aandacht. Externe nascholingen en studiedagen worden aangestuurd vanuit het beleid met aandacht voor prioritaire werkpunten.



### 3.1.1.2 Engels richtgraad 2

#### Voldoet niet

In een beperkt aantal modules Threshold 4A belemmert de onderwijsorganisatie het bereiken van de onderwijsdoelstellingen. Het aanbod is in deze modules onvolledig en onevenwichtig en de evaluatiepraktijk is onvoldoende representatief voor de opgelegde leerplandoelstellingen.

#### **Outputgegevens**

*Leerprestaties*

*Outcomes*

*Tevredenheid*

De resultaten die het centrum met zijn cursisten haalt, voldoen globaal voor Threshold 1, 2, 3 en 4. De slaagpercentages benaderen hier het Vlaamse gemiddelde.

In sommige modules Threshold 4A worden de leerplandoelstellingen in onvoldoende mate bereikt. De resultaten van de cursisten zijn in deze modules gebaseerd op een onvolledig onderwijsaanbod en op een niet representatieve evaluatie zodat ze geen correcte informatie bieden over het bereiken van de leerplandoelstellingen en het reële studiepeil van de cursisten. Problematisch is dat op basis hiervan cursisten toch een deelcertificaat krijgen van de module Threshold 4A.

Volgens de gegevens waarover de onderwijsinspectie beschikt, liggen de cijfers over uitval opvallend hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Het centrum verzamelt zelf ook op regelmatige basis gegevens over uitval, deelname en slagen. In het vakoverleg zijn de slaagpercentages en de doorstroom van cursisten een constante bezorgdheid die leidt tot een nauwgezette opvolging en begeleiding van de cursisten.

Uit de jaarlijkse bevragingen van het centrum en uit een gesprek met een delegatie van cursisten blijkt een grote mate van tevredenheid. Vooral de interactieve aanpak en de rijke audiovisuele ondersteuning van de lessen worden gesmaakt. Deze tevredenheid vertaalt zich nog niet in een systematische doorstroom naar vervolgmodes, al is volgens de gegevens van het centrum hier de laatste twee jaar een lichte stijging.

#### **Onderwijsaanbod**

*Volledigheid*

*Evenwicht*

*Doelmatigheid*

*Beheersingsniveau*

*Samenhang*

Voor de reguliere modules verwijzen de leerstofplanningen enkel naar de leerinhouden, gesorteerd per vaardigheid, en naar de ondersteunende kennis.

Leerstrategieën en attitudes worden niet expliciet vermeld en de link met de leerplandoelstellingen ontbreekt.

De gebruikte handboeken zijn afgestemd op het verwachte beheersingsniveau en vormen het uitgangspunt voor het bepalen van de leerinhouden. Globaal genomen voldoet het onderwijsaanbod in Threshold 1, 2 en 4. Enkel in Threshold 3 is het aanbod voor schrijfvaardigheid niet volledig geënt op de leerplandoelen, omdat hier het aanbod in het handboek doorslaggevend is.

In de lessen staat de communicatieve aanpak voldoende centraal.

Ondersteunende kennis wordt geleidelijk opgebouwd maar steeds in functie van de spreek-, schrijf-, lees- en luistertaken. De receptieve vaardigheden worden voldoende getraind maar met een beperkte aandacht voor variatie in tekstsoorten. Prescriptieve en persuasieve teksten worden wel aangereikt, maar komen minder frequent aan bod. Positief is het veelvuldig trainen van kijk- en luistervaardigheid aan de hand van de DVD's bij het cursusmateriaal. Voor de productieve vaardigheden is het aanbod afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Alle onderwijsdoelstellingen voor spreken en gesprekken voeren, worden aangeboden. De doelen voor schrijfvaardigheid worden globaal genomen gerealiseerd maar een meer evenwichtige verdeling over de verschillende modules en op basis van de leerplandoelen dringt zich op.

De lessen zijn zeer interactief, met aandacht voor individuele sterktes en zwaktes van de doelgroep. Gelet op de verschillende nationaliteiten die in één groep zitten, is deze gedifferentieerde aanpak een verdienste van het lerarenteam en een verrijking van het leerproces van de cursisten. In alle lessen vormt het

systematisch gebruik van de doeltaal als instructietaal voor de cursisten een hefboom om compenserende luister- en spreekstrategieën te gebruiken. Via gepaste en gevarieerde werkvormen krijgen de cursisten veelvuldig spreekkansen. Uit de lesobservaties blijkt dat de cursisten in het algemeen een taalvaardigheidsniveau bereiken dat in overeenstemming is met de richtgraad waarin zij zich bevinden. Er zijn tal van extra-murosactiviteiten waarbij cursisten de doeltaal in concrete situaties kunnen hanteren. Jaarlijks worden ook uitstappen georganiseerd waardoor cursisten ten volle de Angelsaksische cultuur kunnen beleven. Het extra-curriculaire aanbod is zeer gevarieerd en doet een beroep op extra inzet en engagement van het lerarenteam.

**Onderwijsorganisatie**  
*Organisatie curriculum*  
*Samenstelling klasgroepen*

Het reguliere aanbod wordt zowel overdag als 's avonds voornamelijk georganiseerd in semestermodules (6 lestijden per week). Het centrum richt nog enkele bismodules van 160 lestijden in, maar dit is een uitdagend scenario. Op vraag van de Vrije Universiteit Brussel, organiseert het centrum een beperkt aantal modules Threshold 4A voor een specifieke doelgroep. In deze modules focussen de leerinhouden op slechts één of twee vaardigheden. De doelgroep zijn thesis- of doctoraatstudenten uit de naburige universiteiten met een specifieke leervraag naar extra ondersteuning voor schrijven of voor spreken op een academisch niveau. De samenstelling van deze groepen is over het algemeen heterogeen qua beheersingsniveau. Ook de voorbereiding op het International English Language Testing System (IELTS-examen) wordt aangeboden als een reguliere module Threshold 4A.

Het centrum overtreedt hier de regelgeving die stelt dat alle modules moeten worden georganiseerd conform de opleidingsprofielen. De optie van contractonderwijs werd hier onvoldoende overwogen om op die manier een antwoord te bieden op de vraag naar een specifiek aanbod.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De leslokalen zijn goed uitgerust met een beamer en internetverbinding. De leraren leveren voldoende inspanningen om multimediaal les te geven. De leermiddelen bij het handboek worden hierbij functioneel ingezet.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*  
*Feedback*

Het draaiboek dat door de werkgroep evaluatiebeleid werd ontwikkeld, is een voorbeeld van goede praktijk. Enkel de richtlijn om ondersteunende kennis te toetsen onder de component schrijfvaardigheid, strookt niet met de aanbevelingen van het leerplan.

De evaluaties worden gezamenlijk en uitermate zorgvuldig uitgewerkt met een correctiesleutel, bronvermelding en bijhorend lees- en luistermateriaal. Per module wordt dezelfde evaluatie gebruikt zodat de gelijkgerichtheid en de validiteit bewaakt wordt. Cursisten zijn vooraf op de hoogte van de evaluatiecriteria en de puntenverdeling.

De evaluatie van de receptieve vaardigheden voldoet; enkel de variatie in tekstsoorten en in vraagstelling is beperkt. Wel wordt het evenwicht tussen het toetsen van globaal en gedetailleerd tekstbegrip voldoende bewaakt. Ook de evaluatie van spreken is voldoende evenwichtig en volledig. De opdrachten en de vraagstelling zijn voldoende afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Door de algemene richtlijn dat ondersteunende kennis in de rubriek schrijven wordt ondergebracht, is de evaluatie van schrijfvaardigheid onvolledig en onevenwichtig. Niet alle schrijfdoelen komen aan bod doordat functionele opdrachten verdrongen worden door de vele oefeningen op ondersteunende kennis. Sommige opdrachten worden ook in verschillende modules herhaald. De weinige schrijfopdrachten die er zijn, zijn echter wel goede evaluatievragen: functioneel, met een duidelijk schrijfdoel en voor een duidelijk publiek. Voor de

productieve vaardigheden zijn evaluatiecriteria en scorewijzers ontwikkeld die consequent gebruikt worden en garant staan voor een objectieve en transparante evaluatie.

**Leerbegeleiding**

*Preventief  
Curatief*

De leerbegeleiding is voldoende aangepast aan de noden van de cursisten. De intakeprocedure is duidelijk: een gevalideerde plaatsingstoets, aangevuld met een mondelinge proef, brengen de beginsituatie van kandidaat-cursisten in kaart. Op basis van deze resultaten wordt een gepast leertraject aangeboden. Uit de geobserveerde lessen blijkt dat leraren voldoende aandacht hebben voor individuele feedback. Cursisten met specifieke noden worden opgevolgd door het zorgteam of kunnen terecht bij de Agoraleraren die de cursisten op maat begeleiden. Alle leraren gebruiken systematisch de blog van het centrum om afwezige cursisten te informeren en om extra materiaal en interessante websites aan te reiken.

**Deskundigheidsbevordering**

Het centrum brengt jaarlijks de professionele behoeften van het lerarenteam in kaart en tekent een vraaggestuurd aanbod uit. De leraren gaan in op het interne aanbod of volgen extern een nascholing. De disseminatie van verworven inzichten blijft grotendeels beperkt tot het klasseren van de informatie in een centrale map.

Leraren ontwikkelen ook hun competenties door uitwisseling van expertise met een Grundtvig-assistente of door actieve deelname aan 'Een leven lang leren' – project. Zo werd in het project Talk@tive een website met extra online oefenmateriaal voor Engels en Duits gelanceerd via een Europees partnerschap. De vakgroep komt regelmatig samen en bespreekt zowel vakdidactische als praktisch-organisatorische onderwerpen. Elk lid van de vakgroep is tevens lid van een werkgroep of inhoudelijk verantwoordelijk voor een module. Dit stimuleert de samenwerking en verantwoordelijkheid binnen de vakgroep en de gelijkgerichtheid van het taalonderwijs in het geheel van het centrum.

**Inbreuk(en) op  
regelgeving**

Decreet betreffende het volwassenenonderwijs - 15/06/2007

Art. 25 Voor de organisatie van het opleidingsaanbod hanteren de centra uitsluitend de opleidingsprofielen, vermeld in artikel 24 of artikel 24bis

Art. 38 § 1 Een evaluatie is een deskundige beoordeling van de mate waarin de cursist de doelstellingen uit het goedgekeurde leerplan heeft bereikt.

**3.1.1.3 Frans professioneel bedrijfsgericht RG2, Frans professioneel bedrijfsgericht RG3**

**Voldoet**

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden en bereikt. Het extra cursusmateriaal is authentiek en actueel en in overeenstemming met het beheersingsniveau. De didactische uitrusting wordt zeer kwaliteitsvol aangewend. De leraren besteden gedetailleerde aandacht aan feedback en feedforward.

**Outputgegevens**

*Leerprestaties  
Leerloopbaan  
Outcomes  
Tevredenheid*

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt.

De slaagcijfers van de cursisten liggen rond of boven het Vlaamse gemiddelde.

De cursisten stromen vlot door naar de enige vervolgmodule die per richtgraad wordt aangeboden.

Het doelpubliek bestaat vooral uit buitenlandse cursisten die in het Brusselse bedrijfsleven tewerkgesteld zijn. Dat het centrum door deze opleiding een regionale behoefte invult, blijkt o.a. uit de vaststelling dat enkele bedrijven systematisch hun bedienden doorsturen.

Uit de cursistentevredenheidsenquête van het tweede semester vorig schooljaar blijkt dat de cursisten vooral de professionaliteit van de leraren, de sfeer in de klas en de variatie in het gebruikte materiaal waarderen.

**Onderwijsaanbod**

*Volledigheid*

De onderwijsdoelstellingen komen in voldoende mate aan bod, al is er een onevenwicht voor de tekstsoorten.

*Evenwicht  
Doelmatigheid  
Beheersingsniveau  
Samenhang*

De leerstofplanningen worden in beide richtgraden verschillend opgesteld ook al gebruiken de leraren hetzelfde sjabloon. In richtgraad 2 is de leidraad het handboek, terwijl in richtgraad 3 de planning is opgebouwd volgens de contexten van het leerplan op basis waarvan de syllabus is samengesteld. In de leerstofplanning van richtgraad 2 wordt onvoldoende rekening gehouden met de specifieke contexten zoals bepaald in het leerplan.

Uit onderzoek van het studiemateriaal blijkt dat de leerplandoelstellingen aan bod komen met een gepast evenwicht tussen kennis, vaardigheden en attitudes volgens het beheersingsniveau van elke richtgraad. Enkel voor lees- en luistervaardigheid is er te weinig aanbod van prescriptieve teksten. Terwijl het handboek in richtgraad 2 vooral werkt met semi-authentieke teksten, zijn de aanvullingen via het extra materiaal authentiek en actueel. Ook de syllabus in richtgraad 3 wordt systematisch aangepast met actueel en nieuw tekstmateriaal. De multicultureel samengestelde cursistengroep hanteert consequent de doeltaal. De leraren creëren een dynamische en uitnodigende leeromgeving dankzij het kwaliteitsvolle gebruik van multimedia. De cursisten werken samen en bereiden presentaties voor waarbij ook de structuur van de verslaglegging de nodige aandacht krijgt.

Er is een duidelijk verschil in moeilijkheidsgraad tussen het aanbod in richtgraad 2 en richtgraad 3. De ondersteunende kennis wordt aangeboden in functie van de vaardigheden en conform het taalbeheersingsniveau van de doelgroep.

**Uitrusting**  
*ICT  
Inzet uitrusting  
Leermiddelen*

De lessen Frans professioneel bedrijfsgericht vinden plaats in de vestiging Pleinlaan 11. De leslokalen zijn aangenaam en zeer comfortabel ingericht met smartboard, multimedia-apparatuur en draadloos internet. Tijdens de klasbezoeken bleek dat cursisten gebruik maken van bepaalde applicaties op hun smartphone als informatiebron.

De inzet van deze uitrusting bevordert de realisatie van de onderwijsdoelstellingen en is een realistische weergave van de dagelijkse werkomgeving van de cursisten.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht  
Volledigheid  
Beheersingsniveau  
Transparantie  
Feedback*

In de cursussen Professioneel bedrijfsgericht wordt er gewerkt met een portfolio voor de evaluatie. De cursisten zijn van bij de aanvang van de cursus op de hoogte van de manier waarop zij beoordeeld worden. In het portfolio komen de vier vaardigheden evenwichtig aan bod voor de eindbeoordeling.

Voor lezen is er een gespreide evaluatie met twee testmomenten. Voor de andere vaardigheden krijgen de cursisten telkens ten minste twee opdrachten die zij tegen een bepaalde deadline moeten uitvoeren. Dit is in feite een vorm van gespreide evaluatie. Deze opdrachten en de eraan gekoppelde vraagstellingen zijn meestal afgestemd op het verwachte beheersingsniveau, maar liggen soms hoger. Zo wordt er van de cursisten in richtgraad 2 al verwacht dat zij hun mening schrijven over een actueel onderwerp op een beoordelend niveau.

Uit de summiere portfolio's blijkt onvoldoende wat de cursisten allemaal concreet moeten doen in de loop van de module om de leerplandoelstellingen te bereiken. Uit de nota's van de leraren en uit de gedetailleerde planningen van de mondelinge tussenkomsten, is echter duidelijk dat de leraren systematisch en structureel werken aan het behalen van de doelen.

De aandacht die besteed wordt aan de feedback voor elke individuele cursist, is zeer waardevol. Cursisten krijgen een overzicht van hun competenties met de bedoeling het leerproces bij te sturen. In het evaluatiegesprek krijgt de cursist niet enkel de mogelijkheid om de zelfevaluatie te spiegelen aan de evaluatie van de leraar, maar wordt er ook een feedforwardfiche meegegeven, zodat de cursist zelf zijn tekorten verder kan remediëren. Hiervoor staan oefeningen ter

beschikking via websites waar de leraar in een blog naar verwijst. Deze aanpak vraagt een strikte organisatie van de leraren maar verklaart mee de grote tevredenheid en de progressie van de cursisten.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

De cursisten die wensen in te stappen in de cursus leggen zowel de oriënteringsproef voor de betreffende richtgraad af als een bijkomende proef om toegelaten te worden tot de modules Professioneel bedrijfsgericht. Er is daarnaast een bijkomende mondelinge proef tijdens de intake. De keuze van het centrum om in beide richtgraden telkens vanaf tweede module te starten maakt het mogelijk om de cursisten in richtgraad 2 enkel toe te laten als deze ongeveer een niveau Threshold 2 hebben. Op die manier wordt een te grote heterogeniteit vermeden. Al blijft het centrum, gelet op de internationale context, cursisten houden in de doelgroep die moeite hebben met de correcte uitspraak. Om hieraan tegemoet te komen worden cursisten soms doorgestuurd naar het Agorateam (Zorgteam) voor Frans. Dit is een waardevol extra aanbod, waar cursisten niet altijd gebruik van kunnen maken wegens tijdsgebrek, gelet op hun werkopdracht in het bedrijfsleven. De leraren voorzien ook via hun blog extra remediëringsoopdrachten en besteden veel aandacht aan de noden van elke individuele cursist.

### 3.1.1.4 Italiaans richtgraad 1

#### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende bereikt en het beheersingsniveau van de cursisten is zeer goed voor dit niveau. Over het geheel van de richtgraad genomen, gaat de evaluatiepraktijk in voldoende mate na of de leerplandoelstellingen worden bereikt.

**Outputgegevens**  
*Leerprestaties*  
*Leerloopbaan*  
*Outcomes*  
*Tevredenheid*

De resultaten die het centrum met zijn cursisten behaalt, zijn ruim voldoende. De meerderheid van de cursisten neemt deel aan de examens en slaagt. Aangezien de evaluatie voldoende valide is (zie verder) wijst dit op een globaal voldoende bereiken van de leerplandoelen door de cursisten.

Volgens de gegevens waarover de onderwijsinspectie beschikt, benaderen de slaagcijfers na richtgraad 1 het Vlaamse gemiddelde. Voor Waystage liggen de slaagcijfers zelfs beduidend hoger. Het aantal cursisten dat stopt voor het einde van de module, is echter ook aanzienlijk. Doordat het centrum de eigen doorstroom en uitval systematisch per taal in kaart brengt, is het zich bewust van deze cijfers. In het vakoverleg worden de slaag- en uitvalpercentages regelmatig geanalyseerd en worden proactieve maatregelen genomen met het oog op een betere doorstroom.

Uit de jaarlijkse tevredenheidsenquêtes van het centrum blijkt een grote tevredenheid van de cursisten. Zij loven de kwaliteit van de lessen, het extra-curriculaire aanbod en de didactische aanpak van de leraren. Een gesprek met een delegatie van cursisten Italiaans bevestigde deze tevredenheid.

**Onderwijsaanbod**  
*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Doelmatigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

De leerstofplanningen tonen aan dat de planning van de leerstof voornamelijk gebeurt op basis van het gebruikte handboek. Leerstrategieën en attitudes ontbreken en er is geen directe link met de doelstellingen uit het leerplan. Het handboek is op het niveau van de richtgraad en wordt aangevuld met een aparte syllabus. Hierin worden extra audiovisueel materiaal, leesteksten, liedjes en oefeningen op ondersteunende kennis aangereikt. De selectie van dit extra materiaal gebeurt nog niet op basis van een analyse van ontbrekende leerinhouden in het handboek.

Het onderwijsaanbod dekt in voldoende mate de leerplandoelstellingen. Deze worden voor de vier vaardigheden evenwichtig en quasi volledig aangeboden. De receptieve vaardigheden worden voldoende getraind. Alle tekstsoorten komen

voldoende aan bod, behalve prescriptieve teksten. Positief is het gebruik van een luisterboek en aanvullend beeldmateriaal. Voor de productieve vaardigheden is het aanbod afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Alle onderwijsdoelstellingen voor spreken, gesprekken voeren en schrijven worden aangeboden, alleen het formuleren van een klacht komt niet aan bod in Breakthrough en beperkt in Waystage.

De klasdynamiek is positief en er heerst een uitnodigend en stimulerend leerklimaat. In het onderwijsleerproces wordt de doeltaal consequent gehanteerd en het veelvuldig gebruik van actieve werkvormen stimuleert de participatie van de cursisten. De cursisten gebruiken spontaan compenserende strategieën om zich verstaanbaar te maken in het Italiaans en geven blijk van een hoog taalvaardigheidsniveau.

Via tal van activiteiten zoals de voorleesweek en winkelen in een Italiaanse supermarkt, worden de cursisten nauw betrokken op het lesgebeuren. De inzet en het engagement van de leraren om cursisten reële taalsituaties aan te reiken tijdens buitenschoolse en culturele activiteiten zijn lovenswaardig.

**Uitrusting** Alle lokalen zijn voldoende uitgerust om multimediaal te kunnen lesgeven. De  
*ICT* leraren zetten het aanwezige didactisch materiaal ook voldoende efficiënt in met  
*Inzet uitrusting* het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen.  
*Leermiddelen*

**Evaluatiepraktijk** De centrumafspraken over evalueren werden gebundeld in een draaiboek dat  
*Evenwicht* door de werkgroep evaluatie ontwikkeld werd. Het draaiboek is een waardevol  
*Volledigheid* instrument en een voorbeeld van goede praktijk. Alleen de richtlijn om  
*Beheersingsniveau* ondersteunende kennis te toetsen onder de component schrijfvaardigheid,  
*Transparantie* strookt niet met de aanbevelingen van het leerplan.  
*Feedback* De cursisten weten vooraf de puntenverdeling en op welke manier ze getoetst worden. De gezamenlijk uitgewerkte examens zijn zeer zorgvuldig opgesteld. Bronvermeldingen en een correctiesleutel dragen bij tot de transparantie van het examen. De evaluatiemethodiek is traditioneel met twee examenperiodes per schooljaar. Enkel leesvaardigheid wordt gespreid geëvalueerd. Aangezien de link met de leerplandoelstellingen ontbreekt, is de evaluatie voor schrijven niet altijd evenwichtig. Een groot deel van de opdrachten betreft de toetsing van ondersteunende kennis. In Waystage zijn de schrijfopdrachten niet altijd communicatief en gericht op een schrijfdoel met een schrijfpubliek. De evaluatie voor spreken is volledig en voldoende evenwichtig. Ook de luister- en leestesten zijn afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Scorewijzers worden gebruikt voor het beoordelen van spreek- en schrijfvaardigheid en als feedbackinstrument voor de cursisten.

**Leerbegeleiding** Er is een transparant systeem van toelatingsproeven, gebaseerd op een digitale  
*Preventief* plaatsingstoets aangevuld met een mondelinge proef. Uit gesprekken met  
*Curatief* cursisten blijkt echter dat niet elke cursist dit proces correct doorloopt waardoor de beginsituatie soms onvoldoende geanalyseerd werd. Zowel tijdens het onderwijsleerproces als na elke examenperiode, hebben de leraren voldoende aandacht voor individuele feedback en feedforward, aangepast aan de noden van de cursisten. Elke leestest wordt ook gevolgd door een klassikale bespreking. Aangezien er voor Italiaans geen ondersteuning voorzien is in de Agorawerking, zijn de doorverwijzingen naar het zorgteam beperkt en ondersteunen de leraren zelf cursisten met specifieke noden. De elektronische leeromgeving wordt nog niet aangewend ter ondersteuning van het leerproces van de cursisten. Het handboek stelt aan de cursisten wel extra remediërmateriaal ter beschikking, via een DVD en via een online

ondersteuningsplatform. Het gebruik van de blog om afwezige cursisten te informeren over de leerinhouden en om extra materiaal en interessante websites aan te reiken, is nog niet structureel maar leraarafhankelijk.

#### **Deskundigheidsbevordering**

*Beginsituatieanalyse  
Overleg  
Vorming*

De professionele behoeften van het lerarenteam worden jaarlijks op centrumniveau in kaart gebracht. Per schooljaar volgen leraren verplicht twee nascholingen, zowel vakinhoudelijke als agogisch-didactische. De disseminatie van de verworven inzichten gebeurt op informele wijze in de relatief kleine vakgroep.

Tijdens het formele vakoverleg worden voornamelijk de doorstroom en uitstroom van cursisten opgevolgd en wordt het extra-curriculaire aanbod bepaald. Inhoudelijke thema's zoals het uitwerken van cursusmateriaal en evaluaties met als uitgangspunt de leerplandoelstellingen, worden in aparte werkgroepen behandeld. In deze taaloverstijgende werkgroepen tracht men het onderwijsaanbod en het evaluatiebeleid te stroomlijnen en zet men de eerste stappen in het uitwisselen van good practices. De vakgroep Italiaans beschikt over voldoende reflecterend vermogen om via een billijke taakverdeling en in overleg met de andere vakgroepen de eigen kwaliteit verder te bewaken.

### **3.1.1.5 Spaans richtgraad 1, Spaans richtgraad 2**

#### **Voldoet**

De leerplandoelstellingen worden bereikt. De onderwijsdoelstellingen worden aangeboden conform het beheersingsniveau. De uitrusting wordt kwaliteitsvol ingezet. Het onderwijsleerproces is dynamisch en uitnodigend.

#### **Outputgegevens**

*Leerprestaties  
Leerloopbaan  
Outcomes  
Tevredenheid*

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt.

De slaagcijfers komen in grote mate overeen met het Vlaamse gemiddelde. De cursisten stromen vlot door naar de vervolgmodes en er is weinig uitval.

Omwille van de internationale context van het centrum kunnen enkele cursisten de cursus niet afwerken omdat hun tijdelijke werkopdracht in Brussel stopt of omdat hun Erasmusproject eindigt.

Het centrum organiseert een cursistentevredenheidsenquête in elke module na één derde van de lestijden, zodat leerkrachten nog kunnen bijsturen indien nodig. Uit deze bevestigingen blijkt een grote tevredenheid over de cursussen en de inzet en professionaliteit van de leerkrachten, alsook over de organisatie van het centrum. Dit werd bevestigd in een gesprek met een delegatie cursisten Spaans tijdens de doorlichting. Opmerkingen zijn er wel over de klasgrootte in richtgraad 1.

#### **Onderwijsaanbod**

*Volledigheid  
Evenwicht  
Doelmatigheid  
Beheersingsniveau  
Samenhang*

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden.

De leerstofplanningen verwijzen niet expliciet naar deze doelstellingen, maar focussen op de taaltaken per vaardigheid en op de leerinhouden en ondersteunende kennis zoals het handboek ze aanbiedt.

Toch blijkt uit de weloverwogen keuze van deze handboeken, uitsluitend in de doeltaal, dat de onderwijsdoelstellingen in voldoende mate aan bod komen. De boeken, gebaseerd op het Europees Referentiekader (ERK), worden aangevuld met een syllabus tot en met richtgraad 2 bis. Dit zorgvuldig uitgewerkte materiaal is in de eerste plaats een aanbod van extra oefeningen op de ondersteunende kennis, al worden soms ook extra teksten opgenomen in de syllabus. Om alle tekstsoorten in elke module in voldoende mate aan te bieden, is het wenselijk het (extra) materiaal in detail te screenen. Vooral prescriptieve en narratieve teksten zijn ondervetegenwoordigd.

Uit klasbezoeken blijkt dat de cursisten een goed tot zeer goed beheersingsniveau van de taal hebben in vergelijking met het beoogde niveau.

De verschillende onderdelen van het leerplan worden evenwichtig en geïntegreerd aangeboden. De ondersteunende kennis wordt opgebouwd in functie van de vaardigheden en van het niveau. Er is overleg tussen de leerkrachten om dezelfde doelstellingen te bereiken bij parallelklassen. Uit het aanbod blijkt ook een stijgende leerlijn over de richtgraden heen, met toch voldoende aandacht voor herhaling en remediëring.

Mede omwille van het internationale publiek is de instructietaal consequent de doeltaal vanaf Breakthrough. Hierdoor ontwikkelen de cursisten snel de attitude om Spaans als voertaal in het lesgebeuren te hanteren. Vanaf richtgraad 1 begrijpen zij instructies die uitgesproken worden aan een normaal (snel) Spaans spreektempo en gebruiken zij compenserende strategieën om zich verstaanbaar te maken.

Het onderwijsleerproces verloopt dynamisch en interactief, met voldoende spreekkansen, op voorwaarde dat de klasgroep niet te groot is. De leerkrachten hanteren een variatie aan actieve en uitdagende werkvormen om hun cursisten te betrekken en te stimuleren. Het grote engagement en het dynamisme van het lerarenteam creëert een zeer aangename en uitnodigende leeromgeving voor de cursisten.

Daarnaast organiseert het lerarenteam Spaans jaarlijks extra curriculaire activiteiten zoals bijvoorbeeld een tango-avond, een uitstap naar de bibliotheek van Instituto Cervantes in Brussel, enz. Ook een gegidste buitenlandse reis staat jaarlijks op het programma. Die reizen bleven de voorbije jaren niet beperkt tot Spanje, zelfs Centraal- en Zuid-Amerika waren al reisbestemmingen. Uiteraard kan dit enkel gerealiseerd worden dankzij de vrijwillige inzet van een aantal leerkrachten Spaans. De cursisten waarderen dit ten eerste, alsook de blog waarop zij alle actuele info vinden over activiteiten die te maken hebben met Spanje of Zuid-Amerika in de Brusselse regio. Cultuur is dus een extra en wezenlijk onderdeel van het aanbod voor de cursisten Spaans in het centrum.

**Onderwijsorganisatie**  
*Organisatie curriculum*  
*Samenstelling klasgroepen*

Het centrum biedt de modules Spaans in Threshold 2 bis en Threshold 3 bis voorlopig nog aan volgens het systeem van 4 lestijden per lesavond. Dit wordt systematisch afgebouwd en daarmee wordt tevens een antwoord gegeven aan opmerkingen van cursisten in de tevredenheidsenquêtes over de te lange lesavonden.

De klasgrootte in richtgraad 1 vormt voor enkele klasgroepen een probleem: klassen van 25 tot 30 cursisten zijn niet wenselijk, noch voor het pedagogisch comfort van de leraar, noch voor de spreekkansen van de cursisten. De groepsgrootte kan de kwaliteitsvolle realisatie van de leerplandoelstellingen hypothekeren. Hoe creatief de werkvormen ook gehanteerd worden door de leerkrachten, als de klaslokalen te klein zijn om deze toe te passen, leidt dit tot klachten en tot uitval in Breakthrough.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De lokalen zijn over het algemeen aangenaam en sfeervol en voorzien van de modernste multimedia: smartboard, beamer, draadloos netwerk, enz. Daarnaast is er in de vestiging Pleinlaan 2 een bibliotheek waar cursisten boeken Spaans kunnen uitlenen.

Tijdens de klasbezoeken en uit de leerstofplanningen blijkt dat de multimedia systematisch, efficiënt en kwaliteitsvol ingezet worden voor het bereiken van de leerplandoelstellingen.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

In de evaluaties van 2012-2013 komen alle doelstellingen aan bod, meestal conform het verwachte beheersingsniveau van de cursist. De cursist weet van bij de start op welke manier hij geëvalueerd wordt en welke testen er meetellen voor de eindbeoordeling. De cursist krijgt duidelijke feedback over zijn



*Feedback* competenties zowel tijdens de module als na de eindevaluatie. Zeer positief is het uitwerken van een lijvig draaiboek over het evaluatiebeleid met de vermelding van alle leerplandoelstellingen per module en enkele voorbeelden van mogelijke opdrachten. Er zijn echter een aantal opmerkingen en aandachtspunten; in het bijzonder voor schrijfvaardigheid. Onder schrijfvaardigheid wordt met name ook ondersteunende kennis getoetst, wat niet overeenkomt met de schrijfdoelstellingen volgens het leerplan. Vaak komen hierdoor de echte schrijfopdrachten in het gedrang omdat er een overvloed aan oefeningen is op grammatica en woordenschat, al dan niet in een context. Enkel de examenopgaven van Threshold 3bis zijn conform de leerplandoelstellingen uitgewerkt. Voor de andere niveaus worden soms schrijfopdrachten opgelegd die niet in overeenstemming zijn met het verwachte beheersingsniveau.

Voor spreekvaardigheid wordt met een scorewijzer gewerkt, gebaseerd op het ERK. Een scorewijzer gebruiken om de evaluatie te objectiveren is positief. Een vaststelling is dat een cursist voor de beoordeling van gebruik van woordenschat en vormcorrectheid enkel de hoogste score kan behalen op voorwaarde dat hij beter presteert dan wat vereist is voor het verwachte beheersingsniveau. De leraren ontwierpen een overzicht van de progressie voor het mondeling examen over de modules heen verwijzend naar het ERK. De link met de leerplandoelstellingen is echter niet duidelijk. De relatie tussen de score voor spreekvaardigheid en de spreekdoelen conform het beheersingsniveau is onvoldoende aantoonbaar.

Terwijl voor de andere vaardigheden er enkel gewerkt wordt met een eindevaluatie in januari en/of juni, is er voor leesvaardigheid een gespreide evaluatie. Concreet betekent dit voor de jaarcursussen dat de cursisten vier leestesten hebben, wat de evaluatiepraktijk in zekere mate onevenwichtig maakt. Voor lezen komen de prescriptieve en narratieve teksten te weinig aan bod.

Voor luistervaardigheid ten slotte gaat er in richtgraad 1 te weinig aandacht naar het beoordelen van het globaal luisteren. Alle vragen richten zich op details. Positief is wel dat soms visuele ondersteuning wordt voorzien voor de luisteroefeningen, wat de opgave realistischer maakt.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

De toelatingsproeven Spaans verlopen digitaal op basis van een test die is opgesteld door het lerarenteam Spaans. De oriëntering gebeurt via een bijkomende mondelinge proef, wat positief is. De cursisten die gestart zijn in een hoger niveau ervaren dat de oriëntering vlot en correct gebeurt, ondanks de technische problemen die zich soms voordoen tijdens de elektronische instaptoets.

Er is voor Spaans geen extra remediëring mogelijk via het zorgteam omdat uit het verleden bleek dat te weinig cursisten van de extra omkadering gebruik maakten. De leerkrachten besteden echter voldoende aandacht aan remediëring via differentiatie en extra oefeningen die op de leeromgeving en in de blog worden geplaatst. Cursisten waarderen het gebruik van de blog zodat zij bij afwezigheid toch exact kunnen nagaan wat er behandeld werd. Er is ook aandacht voor de uitspraakproblematiek van de verschillende nationaliteiten eigen aan de Brusselse context.

De directie beschikt in geval van afwezigheid van de leraar over een gedetailleerde lesvoorbereiding zodat een vervangles mogelijk is.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Overleg*  
*Vorming*

De leerkrachten Spaans volgen meestal jaarlijks bijscholingen en delen de opgedane expertise. Dankzij Grundtvig-beurzen werd ook het vormingsaanbod in het buitenland benut. De vakwerkgroep Spaans komt drie maal per jaar samen,

maar er zijn veel informele contacten in de leraarskamer of via mail. De onderwerpen op deze vergaderingen behandelen zowel onderwijskundige als onderwijsondersteunende items. Elk lid van de vakgroep heeft de verantwoordelijkheid voor een syllabus, leerstofplanning of examen of is lid van een projectgroep of vakgroepvoorzitter. De kwaliteit van de cursussen Spaans wordt gepercipieerd als een gedeelde verantwoordelijkheid van het hele team.

### 3.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'?

De dynamische risicobeheersing in het centrum wordt op deskundige wijze aangepakt en structureel opgevolgd. Op basis hiervan en uitgaand van de vaststellingen in de bezochte vestigingsplaatsen kunnen we besluiten dat het centrum voldoet aan de minimale vereisten in verband met de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. In het kader van het project Milieuzorg Op School (MOS) heeft het centrum bovendien het derde kwaliteitslabel behaald.

### 3.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

| Onderzochte erkenningsvoorwaarde                                                                                          |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Leeft het centrum de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet volwassenenonderwijs (DV), art. 56,6°) | ja |

### 3.2 Respekteert het centrum de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

| Onderzochte regelgeving                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Heeft het centrum een reglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet volwassenenonderwijs (DV), art. 120 en 121)</b>                                                                                                                                                                                                                                         | ja |
| • de bijdrageregeling (art.120 en 121 DV)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ja |
| • het reglement van orde (art. 120 DV)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ja |
| • het evaluatiereglement dat minstens de evaluatievoorwaarden, de vorm van elke evaluatie, de tijdvakken waarbinnen de evaluaties worden afgelegd, de samenstelling van de evaluatiecommissies, de wijze van beraadslaging door de evaluatiecommissies en bekendmaking van evaluatieresultaten en de procedures voor afhandeling van conflicten en vrijstellingen omvat (art. 39 en 120 DV) | ja |
| • informatie over de regionale ombudsdienst (art. 120 DV)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ja |
| <b>Respekteert het centrum de vakantieregeling en de aanwending van de onderwijstijd? (art. 26 DV)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ja |
| • Het centrum is gedurende 40 weken administratief geopend.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ja |
| • Een module kan starten op elk ogenblik van het schooljaar en gespreid worden over een aantal dagen en weken, zoals het centrum het nodig acht, met inachtneming van de vakantieregeling.                                                                                                                                                                                                  | ja |
| • Een centrubestuur organiseert het opleidingsaanbod op die manier dat het aantal geplande lestijden overeenstemt met het aantal te organiseren lestijden, zoals bepaald in de opleidingsprofielen. Lestijden die samenvallen met een wettelijke, decretale of reglementaire feestdag, worden geacht gepland te zijn.                                                                       | ja |
| • Om een correcte uitvoering van de vakantieregeling mogelijk te maken, kan het aantal geplande lestijden maximaal 8% afwijken van het aantal te organiseren lestijden zoals bepaald in de opleidingsprofielen.                                                                                                                                                                             | ja |
| <b>Ontwikkelt het centrubestuur een kwaliteitszorgsysteem met betrekking tot (art. 52 DV)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ja |
| • de organisatie van het onderwijsaanbod                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ja |
| • de leertrajectbegeleiding op het niveau van de individuele cursist                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ja |
| • de uitvoering van andere onderwijsopdrachten en bevoegdheden toegekend aan de centra                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ja |
| • de organisatie en het beheer van de instelling zodat de doelstellingen van de organisatie behaald worden                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ja |
| • de behandeling van de cursist en van de personeelsleden met respect voor hun rechten en plichten                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ja |
| • de uitvoering van de administratieve en organisatorische opdrachten en bevoegdheden toegewezen aan de centra                                                                                                                                                                                                                                                                              | ja |
| • de permanente vorming van het personeel                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ja |
| <b>Realiseert het centrubestuur dit kwaliteitszorgsysteem door permanent en op eigen initiatief toe te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ja |

|                                                                                     |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------|----|
| zien op de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten? (art. 52 DV)                    |    |
| Beoordeelt en certificeert het centrum de reeds verworven competenties? (art. 3,6°) | ja |

## 4 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

### 4.1 Leerbegeleiding

**Doelgerichtheid** Het centrum is sinds het schooljaar 2009-2010 gestart met structurele cursistenbegeleiding en is ondertussen geëvolueerd naar een breed zorgbeleid. Het heeft zijn visie op zorg omstandig uitgeschreven en concreet gestalte gegeven in de vorm van een draaiboek met duidelijke afspraken, verantwoordelijkheden en streefdata. Het belang van de cursisten, de nood aan differentiatie en de omgang met verschillen in culturen staan centraal. Concreet beoogt het centrum met zijn zorgteam een optimale trajectbegeleiding van doorstroomcursisten met een zorgvraag. Het Agora-team bedient zowel beginnende cursisten als doorstromers Nederlands, Frans en Engels. Het stelt zich tot doel om in te spelen op de remediëringsbehoeften van de cursisten. Concreet betekent dit: voorbereiden op (inter)nationale examens Nederlands, Engels en Frans, aandacht besteden aan trajectbegeleiding voor de zorgcursisten en ten slotte inspelen op de extra behoeften van gemotiveerde cursisten.

**Ondersteuning** Het centrum biedt een brede waaier van initiatieven aan om de cursisten optimale slaagkansen te bieden. Vooral het zorgteam en de Agora-leerkrachten brengen het zorgbeleid in de praktijk. Er is eveneens aandacht voor de plaats van het ondersteunend personeel in dit proces. De zorgcoördinator van het secretariaat is betrokken bij het zorgteam. Daarnaast wordt het centrum in zijn zorgbeleid bijgestaan door de koepelorganisatie VOCVO en door het Huis van het Nederlands-Brussel (HvhN). De inbreng van de logopediste van het HvhN is hierbij bijzonder waardevol en ligt mee aan de basis van de kwaliteit van het zorgbeleid.

Het centrum neemt initiatieven om de lesgevers te stimuleren in het gebruik van aangepaste werkvormen. Het gebruik van gecombineerd onderwijs is daarvan een voorbeeld, maar ook aan het differentiëren binnen de klasgroep wordt heel wat aandacht besteed. De groepsgrootte is een permanent aandachtspunt en is het rechtstreekse gevolg van het voornemen van het centrum om het aanbod voor alle niveaus te verzekeren.

De zorgcursist wordt sinds vorig schooljaar duidelijk gedefinieerd en wordt via een zorgfiche opgevolgd. Er is overleg tussen alle betrokkenen over de individuele remediëring. Het begrip 'zorg' wordt daarbij ruim geïnterpreteerd. Het kan gaan om problemen in verband met grammatica, uitspraak, leerstrategieën, communicatieve vaardigheden, enz. Het betreft steeds een aanpak op maat van de cursist.

Deze procedure is ook van toepassing voor cursisten die de module moeten overdoen, maar nog extra ondersteuning kunnen gebruiken. Ook de snel lerende cursisten kunnen geïndividualiseerde leerbegeleiding aanvragen om met maximale slaagkansen een module in een sequentieel verband over te slaan.

**Doeltreffendheid** Met zijn huidig zorgbeleid gaat het centrum verder dan het realiseren van een degelijke leerbegeleiding. De goede samenwerking en afstemming tussen zowel onderwijzend als ondersteunend personeel en directie maken een kwaliteitsvolle cursistenbegeleiding mogelijk.

Het centrum reflecteert regelmatig over diverse deelaspecten van het zorgbeleid

zoals het onthaal, de intakeprocedures, de organisatie van het aanbod, het signaleren van leerstof-/kennistekorten en/of gebrek aan sociale vaardigheden, enz.

Het centrum volgt via de slaagcijfers de doeltreffendheid van het zorgbeleid op. Van het aantal cursisten dat vorig schooljaar als zorgcursist werd beschouwd, is ongeveer 20% ingegaan op het aanbod voor extra individuele begeleiding. Uiteraard is dit de keuze van de betrokken cursisten. Ook de resultaten van de externe examens Nederlands en Frans worden zorgvuldig bijgehouden en geanalyseerd.

- Ontwikkeling** Op basis van de ervaringen en de behaalde resultaten stuurt het centrum zijn procedures met betrekking tot de cursistenbegeleiding geregeld bij. Zo werkte het centrum aanvankelijk met een cursistenvolgsysteem, maar eind vorig schooljaar werd ervoor geopteerd om over te stappen naar het gebruik van zorgfiches. Deze aanpassing heeft tot doel een warme overdracht naar een volgende module te realiseren zonder daarbij een al te negatief beeld te schetsen van de betrokken cursist.
- Het centrum investeert in verdere professionalisering van zijn personeel op vlak van zorgbeleid. Zo is een bijscholing gepland rond differentiëren in de klas. Andere onderwerpen komen eveneens geregeld aan bod, zoals omgaan met dyslexie, studietips, enz. Deze initiatieven worden ad valvas meegedeeld in de leraarskamer. Ook de logopediste van het HvhN heeft bij de professionalisering van het personeel een belangrijke bijdrage geleverd.

## 4.2 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** Het centrum heeft zijn visie op cursistevaluatie geëxpliciteerd in het draaiboek evaluatie dat jaarlijks wordt geüpdatet. De doelstelling is te komen tot een objectieve en transparante evaluatie. Er worden een zestal uitgangspunten opgesomd die het mogelijk moeten maken om dit doel te bereiken.
- In zijn recentste versie van het evaluatiereglement, dat ingang vond op 1 september 2013, refereert het centrum naar art. 39 van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs. Het centrum formuleert in art. 7 van zijn evaluatiereglement slaagcriteria die verder gaan dan wat de overheid decretaal oplegt.
- Ondersteuning** De werkgroep Evaluatie streeft gelijkgerichtheid na met betrekking tot de vorm en de evaluatiecriteria van testen en examens. Het centrum wil daarmee de evaluaties transparanter maken voor de collega's en voor de cursisten. De werkgroep biedt daartoe inhoudelijke ondersteuning, tips en voorbeelden om de evaluaties beter af te stemmen op het Europees Referentiekader en de leerplandoelen. De werkgroep is samengesteld uit lesgevers van alle taalopleidingen. Zij zijn tevens het aanspreekpunt voor de collega's van hun vakgroep bij het optimaliseren van de testen en examens.
- Het draaiboek evaluatie is een product van de werkgroep. Het is een zeer gedetailleerd en volledig referentiekader voor de evaluatie van de leerplandoelen in taalopleidingen voor volwassen cursisten. Het gaat uitvoerig in op de mogelijke evaluatievormen voor de verschillende vaardigheden. Zowel organisatorische als inhoudelijke afspraken worden gedetailleerd beschreven. In deze lijvige bundel is er eveneens aandacht voor de vereisten waaraan volgens het centrum een goede evaluatie moet voldoen, de gevaren van gewilde of ongewilde beoordelingseffecten, de cesuurbepaling en ten slotte de feedback en feedforward voor cursisten.

Het draaiboek is opgevat als een instrument dat concreet en aanschouwelijk weergeeft wat het centrum beoogt met zijn evaluatiebeleid. Er zijn diverse voorbeelden in opgenomen die door het centrum worden beschouwd als goede praktijk. Sommige van die voorbeelden zijn nog voor verbetering vatbaar. Het draaiboek vormt alvast een handige en waardevolle tool voor alle lesgevers.

**Doeltreffendheid** De aanhoudende inspanningen van de centrumleiding en van de werkgroep hebben tot resultaten geleid. De doelstelling is te komen tot een objectieve en transparante evaluatie. Zo wordt er in de hogere richtgraden 3 en 4 en in de modules Bedrijfsgericht richtgraad 2 gewerkt met gespreide evaluatie in een taalportfolio. In de lagere richtgraden 1 en 2 komt een mengeling van gespreide evaluatie (voor leesvaardigheid) en eindevaluatie aan bod. Verder heeft het gebruik van het draaiboek in de meeste opleidingen de evaluatiepraktijk transparanter gemaakt voor de betrokken collega's en de scorewijzers worden algemeen ervaren als een stevige houvast bij de beoordeling. Het centrum heeft initiatieven genomen om de kwaliteit van de evaluatiepraktijk te bewaken. De examens zijn uniform per niveau en worden centraal aangemaakt door een examenverantwoordelijke. Vervolgens worden ze nagekeken door de leden van de werkgroep en eventueel bijgestuurd vooraleer ze aan de cursisten worden voorgelegd. Ook de tussentijdse leestesten worden door de werkgroep op hun degelijkheid gecontroleerd. De directie en de mentoren wonen mondelinge examens en portfoliobesprekingen bij om ook daar de concrete toepassing van de richtlijnen na te gaan.

**Ontwikkeling** Het centrum heeft het voorbije decennium ononderbroken geïnvesteerd in de kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk. Er is door de jaren heen een duidelijke evolutie merkbaar. Het draaiboek wordt elk jaar aangevuld en bijgestuurd. Zo is er een aanzienlijke kwaliteitsverbetering merkbaar tussen de versie 12-13 en de huidige versie. De werkgroep is er zich van bewust dat het draaiboek nog op een aantal punten vatbaar is voor optimalisering en wil dit planmatig aanpakken. Het centrum doet een beroep op de pedagogische begeleiding van de koepelorganisatie VOCVO bij het veranderingsproces rond evaluatie. Het centrum doet belangrijke inspanningen om zijn personeel te professionaliseren op het vlak van cursistevaluatie. Twee keer per jaar organiseert het een interne bijscholing voor beginnende leerkrachten over de aanpak van examens en van de evaluatieles. Diverse items komen daarbij aan bod zoals het nut van evalueren, tips i.v.m. schriftelijk en mondeling examens, tips i.v.m. de portfoliobespreking, het nut van een evaluatieles, enz. Naast de initiatieven voor beginnende leerkrachten worden ook geregeld interne nascholingen georganiseerd voor alle lesgevers. De leden van de werkgroep evaluatie volgen diverse externe nascholingen om hun deskundigheid te verhogen en op de hoogte te blijven van innoverende evaluatiepraktijken.

## 5 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op.

**Leiderschap** Het centrum wordt daadkrachtig geleid door een directieteam dat bestaat uit de directeur en vier adjunct-directeurs. De impact van de directeur op het beleid is groot, mede door 25 jaar ervaring en een grote betrokkenheid bij alle aspecten van de centrumwerking. De onderlinge taakverdeling binnen het directieteam is goed geregeld en wordt duidelijk gecommuniceerd naar het personeel. In de taakverdeling zijn zowel het onderwijsondersteunende als het onderwijskundige beleid gevat. De directieleden scholen zich regelmatig bij. Deze professionalisering situeert zich zowel op het vlak van agogisch/didactische onderwerpen zoals de ontwikkeling van taalportfolio's als op het vlak van beleidsvoering.

De organisatiestructuur is transparant en is door de jaren heen organisch mee geëvolueerd met het centrum. De huidige structuur is opgenomen in het schoolwerkplan en is de voorbije twee schooljaren vrij stabiel gebleven. Uit het organogram blijkt de aandacht voor zowel de verticale als de horizontale samenhang. Dat laatste wordt bewaakt door een brede waaier aan vakoverschrijdende werkgroepen zoals Agora, Zorgbeleid, Evaluatie, Taalportfolio, Mentorennetwerk. De verticale samenhang wordt verzekerd door de vakwerkgroepen onder de leiding van de vakgroepverantwoordelijken en de coördinatoren.

De centrumleiding streeft naar een mengvorm van participatief leiderschap met een belangrijke top-down aansturing. Het leiderschap wordt niet formeel geëvalueerd. Uit gesprekken met het personeel blijkt dat zij het leiderschap vooral percipiëren als sterk sturend, maar zonder negatieve invloed op het engagement en de mate van betrokkenheid van het personeel. De gedrevenheid van de centrumleiding houdt echter ook risico's in. De gerichtheid op innovatie en het voortdurend streven naar uitmuntendheid veroorzaken een druk op het personeel en kunnen aanleiding geven tot stress.

Het sterk leidinggevend vermogen was voor het doorlichtingsteam cruciaal om in consensus te kiezen voor een gunstig advies betreffende de erkenningsvoorwaarden. Het doorlichtingsteam heeft het volste vertrouwen in de bereidheid van de centrumleiding om het tekort voor Engels richtgraad 2 op korte termijn weg te werken zodat er niet langer sprake is van een inbreuk tegen de regelgeving en de doelstellingen van de opleiding worden bereikt.

Het bestuur van het centrum wordt waargenomen door de vzw Volwassenenonderwijs Talen en Informatica van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel. De directie beschikt over voldoende autonomie om de dagelijkse leiding van het centrum te kunnen realiseren.

**Visieontwikkeling** De huidige centrummissie en –visie zijn het resultaat van de recente bijsturing van een vorige versie. De uitgeschreven visie is centrumspecifiek, voldoende expliciet en waardevol. Ze sluit aan bij de huidige werking en de toekomstplannen van het centrum. De missie en visie sporen met de beleidsopties van de overheid.

De vernieuwde missie en visie kwamen tot stand binnen het directieteam en werden aangevuld door het centrubestuur en een deel van het personeel. De missie en visie zijn opgenomen in het schoolwerkplan dat voor het personeel beschikbaar is via het intranet. De cursisten en externen kunnen een verkorte versie in drie talen raadplegen op de website.

De centrumvisie werd geconcretiseerd in een beleids- en actieplan. Daarnaast werden ook een communicatie- en crisisplan en een financieel plan opgesteld.

Het schoolwerkplan bundelt bovenstaande documenten en wordt elk jaar bijgewerkt. Het vormt een waardevolle informatiebron voor een toekomstgericht beleid. Het beleidsplan scoorde bij de laatste personeelsbevraging bijzonder hoog.

**Besluitvorming** De wettelijk verplichte overlegstructuren zijn voorzien. Ze zijn samengesteld conform de regelgeving en functioneren adequaat. De besluitvorming gebeurt in grote mate in de maandelijkse vergaderingen van de Denktank, een overleg onder directieleden en preventie-adviseur. De participatie van het personeel gebeurt in vele gevallen in het LOC. Gezien de schaalgrootte van het centrum is deze aanpak wellicht verantwoord, maar bij het personeel leeft het gevoel dat beslissingen niet altijd voldoende worden geduid en meestal snel moet worden geïmplementeerd.

Diverse andere overlegorganen moeten de betrokkenheid van het personeel verzekeren. Naast de verschillende vakoverschrijdende werkgroepen zijn er voor elke opleiding vakwerkgroepen actief. Deze laatste vergaderen minimaal twee keer per schooljaar en hebben daarnaast geregeld informele overlegmomenten. De interne communicatie verloopt sinds 2004 voor het grootste gedeelte via het intranet. Het communicatieplatform Creativos biedt talrijke mogelijkheden om allerhande informatie en documenten uit te wisselen. Ondanks een uitgewerkt communicatieplan scoorde de interne communicatie duidelijk ondermaats bij de laatste personeelsbevraging. Volgens de directie wijst dit op een weinig efficiënte communicatie tussen leerkrachten onderling of binnen de vakwerkgroepen. Het directieteam heeft maatregelen genomen om dit aspect te verbeteren. Het personeel is van mening dat de grote toevloed van informatie aan de basis ligt van het probleem. Ze vinden het moeilijk om naast het werk dat gepaard gaat met hun kerntaak ook nog permanent op de hoogte te blijven van alle informatie met betrekking tot organisatie en beleid. Ook het gebruik van meerdere communicatiekanalen is niet bevorderlijk voor de transparantie van de informatieverspreiding.

**Kwaliteitszorg** Recent werd de visie van het centrum op interne kwaliteitszorg geactualiseerd. In deze visie is de kwaliteitsbewaking een continu proces dat gebaseerd is op de toepassing van de kwaliteitscirkel van Deming op drie niveaus, met name op het niveau van het personeel, van het centrum en van de bredere onderwijscontext. Deze visie kwam tot stand binnen de Denktank en werd verder geconcretiseerd in strategische doelstellingen.

Het centrum heeft een adjunct-directeur aangeduid als verantwoordelijke voor het kwaliteitszorgbeleid. Het centrum hanteert een zelfsturend instrument om de kwaliteit van zijn processen in kaart te brengen en op te volgen. Het directieteam volgde gerichte nascholingen rond het gebruik van dit instrument. Het centrum ervaart deze tool als een handig middel om snel en gemakkelijk problemen te identificeren.

Het centrum verzamelt en analyseert systematisch gegevens die een indicatie kunnen geven over de kwaliteit van het kernproces en de ondersteunende processen. Het centrum hanteert deze informatie om het beleid bij te sturen. Studievorderingen en leerloopbaangegevens worden in kaart gebracht en besproken tijdens de vakgroepvergaderingen. Waar nodig worden er acties aan gekoppeld. De uitval wordt via de gegevensbank Da Vinci bijgehouden. De leerkrachten en het zorgteam contacteren potentiële uitvallers en informeren naar de oorzaak van het afhaken. De secretariaatsmedewerkers overleggen



frequent met de leerkrachten over de regelmatige deelname en het eventueel schrappen van cursisten. De (leer)loopbaangegevens na het traject in het centrum worden bijgehouden in samenwerking met trajectbegeleiders van het consortium BruCoVo. Per semester worden cursistentevredenheidsenquêtes afgenomen. Deze zijn kwaliteitsvol en laten toe om de lespraktijk en de algemene werking van het centrum te evalueren. De lesgevers krijgen daarbij de kans om te reageren op opmerkingen over de lespraktijk. Uit de cijfergegevens van de recente bevraging blijken geen noemenswaardige problemen. Er worden wel een aantal zinvolle suggesties geformuleerd op het niveau van de opleidingen. Het centrum organiseert ook jaarlijks een personeelstevredenheidsenquête.

## **6 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM**

### **6.1 Wat doet het centrum goed?**

#### **Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- Het dynamisch, interactief en activerend onderwijsleerproces.
- De didactische uitrusting wordt kwaliteitsvol aangewend om de leerplandoelstellingen te bereiken.

#### **Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen**

- De kwaliteitsvolle aanpak van het zorgbeleid.
- De inspanningen om de kwaliteit van de evaluatiepraktijk naar een hoger niveau te tillen.

#### **Wat betreft het algemeen beleid**

- Het sterk leiderschap met structurele aandacht voor kwaliteitsbewaking.
- De deskundige uitvoering van de dynamische risicobeheersing.

### **6.2 Wat kan het centrum verbeteren?**

#### **Wat betreft het algemeen beleid**

- Het evenwicht bewaken tussen innovatie en geleidelijke implementatie.
- Het beheer van de interne communicatie.

### **6.3 Wat moet het centrum verbeteren?**

#### **Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- De leerplanrealisatie voor Engels richtgraad 2.

#### **Wat betreft de regelgeving**

- Het respecteren van art. 25 en art. 38§1 van het decreet Volwassenenonderwijs voor Engels richtgraad 2.

## 7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

### **GUNSTIG**

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor alle structuuronderdelen.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

## 8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

| Namens het inspectieteam                                            | Voor kennisname namens het bestuur     |
|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
|                                                                     |                                        |
| <b>Dirk Fiers</b><br>de inspecteur-verslaggever                     | <b>Jeanine BILLENS</b><br>de directeur |
| Datum van verzending aan de directie en het bestuur van het centrum |                                        |